

פ ר ג ל

ישיבת ועדה סגנה של ועדת הכספים בעניני סס-הכנסה
ביום ד', כ' בכסלו, תשי"א (29.11.1950)
בשעה 11.00 לפה"צ

חברי הועדה

נוכחיו:

- פ. נפתלי - היו"ר
- ס. דיין
- ד.צ. פנקס
- י. רוקח
- ב. רפפור
- מ. אלון - מזכיר

פותח את הישיבה.

היו"ר פ. נפתלי:

פונה לפניכם סיכום ההצעות שהוגשו בישיבות ועדת הכספים, במקומה הנושב השני של הכנסת, בענין סס-הכנסה. בסדרם ניגש לדיון כרצוני להציע הצעה טכנית לשהלך הדיונים שלנו.

אני מצטער שד"ר א. ברגמן לא נשתתף איתנו היום, כי היה עליו לצאת לעתודות. רציני שנבקע איתו את הצורה הטכנית של הדיונים. הקושי הוא בזה שד"ר א. ברגמן נוסע בימים אלה לאנגליה ונתן אני יוצא כעוד כמה ימים לסלוסה שבועות גם כן לאנגליה. כסובן שלו ד"ר א. ברגמן היה נשאר בארץ יכולה הועדה לדון בזכרים בלי השתתפותי, אך כלי ההתפתחות של ד"ר א. ברגמן אינני חושב שאפשר לעשות עבודה כעשית, ויכוח על ההצעות שנוגחות לפנינו והצעות שעוד תבואנה מבלי לדעת אין זה מתבטא בטמפרים אין לזה ערך רב. אין אנו יכולים לדון על פרטים הנוגעים לסס-הכנסה רק בכיוון של הרצוי והאודק, אלא כראש ובראשונה צריך לדעת מה פירוט כל הצעה טכנית מספרית בהכנסות המדינה שכולנו מעונינים להגדיל אותן.

חוץ מהצעות אלה עלינו גם לקבל הצעות הטסטלה בטאלה זו. אני מציע שבנקט שהמטלה ונ"כ המטונה על הכנסות המדינה, בהעדרו של ד"ר א. ברגמן, מר י. בר-יוסף, לעיין בהצעות אלה שיש לנו ולהוסיף הצעות אם הם רוצים, ולעשות את החישוב אין טספיעה כל הצעה והצעה, טכנית מספרית, על הכנסות המדינה. על בסיס החומר הזה נוכל להכנס לדיון בסוף חודש דצמבר עם טובי לארץ, ואני מקווה שגם ד"ר א. ברגמן לא ינאר יותר מסלוסה שבועות באנגליה.

אינני מתנגד לזה אם חברי הועדה חושכים שיש טן התועלת טכניתיים בתרוכח על ההצעות הטונות.

י. רוקח:

אני מבקש שבקדים עכסיו טחציה הטעה להחלפת דעות כי סס-הכנסה זה איננו סתם דבר יבש. סס-הכנסה אי-אפשר לקבוע כמו שקובעים סכר-דירה, כעריכים את הדירה, עושים חישוב לפי אחוזים ואפשר לדעת פחות או יותר כמה ססף זה יכניס. סס-הכנסה קטור עם פסיכולוגיה ועם רחובו של האדם. יש לשקוף את האזרח לנאסנות לצרכי המדינה ולא להכביד עליו יותר כדי.

אני מצטער מאד שהמטלה לא לקחה בחשבון את הכוונות הפסיכולוגיים שטספיעים על ההכנסות; היא לא לקחה בחשבון את ירידת ערך הכסף בארץ ונוגדה אי-התאמה נכורה בין ההכנסה סס-הכנסה כפי שהיא רטוטה ובין ההכנסה היא מקבלת למעשה. בדרגות סס-ההכנסה כפי שנבקעו חוטב כל אחד שטותר להערים על החוק ולהעלים את ההכנסה האמיתית. דבר זה נעשה על ידי כל שכבות היטוב, גם כעלי תעסיה, גם סוחרים, גם פועלים וגם פקידים. נוצרת דטורליזציה טכאיתבה מאד קטור עם זה.

י. רוקח:

הצתי למהנדס בעיריית תל-אביב ליקבל על עצמו עבודה נוספת כשעות אחר-הצהריים, הוא לא הסכים באשרו שהואיל והכנסות אלה גם כן נרשמות עליו לשלם דרבה גבוהה יותר של סט-הכנסה, ואז לא נשאר לו הרבה מההכנסה של שעות נוספות. הוא הולך לעבוד במקום אחר שעות נוספות, במקום שלא רושמים ונשארת לו כל ההכנסה מהשעות הנוספות. דבר זה איננו מריס את המוסר ביטוב. קבלנים נאים ואושרים סנהל עבודה קבל - 250 ל"י לחודש, העיריה אינה יכולה לשלם סכום כזה לסנהל עבודה, כי אז מי יודע כמה נצטרך לשלם לרוטא. הקבלן רוטס את כסברתו של המהנדס בתוך הוצאותיו, כוביד זאת סט-הכנסה, וכך הוא רוטס זאת על חשבון המדינה ולא איכפת לו.

בסמך הנשאר אחרי הורדת סט-הכנסה קסה להתקיים. החיים יקרים מאד, אחוז סכר-הדירה עולה לכרות שהוא מוקפא. סכר-הדירה קפוא ביחס לעבר אבל אינו מוקפא על סכר-הדירה שסלסים עשיו. כל זה מביא אותי לידי מחשבה מצריך לשנות את הדירוג של סט-ההכנסה.

ישנה גם שאלה של אכנות בגביית סט-הכנסה. אני עד היום מוען שאין לחסוך בהוצאות אלה. עד היום הגבייה של סט זה אינה מסוכללת. אפשר היה לקבל הרבה יותר כסף סט-הכנסה גם על ידי גבייה מסוכללת וגם על ידי הדירוג החדש שיקל על האנשים וימנע מהם את הרצון להעלים את ההכנסה האטיתית. אני חושב שאז היינו יכולים להגיע במקום ל-14 מיליון ל"י ל-30 מיליון ל"י ככלי לקחת בחשבון את הטרותים.

כסום כך הצעתי להגדיל את הניכוי לספרנס ל-300 ל"י; לאטה - 150 ל"י. לכרות סכר פנקס שתנגד לזה אין לי כל ספק שהכנסות והסכר עולים. ישנן גם סיבות לכך אבל לא כאן המקום להתווכח על כך.

ד.א. פנתם:

לדעתי יש לסט-הכנסה שני חסרונות עיקריים לגבי אנשים ישרים: הוא בולס את הרצון ואת היזמה לספור על ההכנסה המדויקת. לא כדאי לאדם לסכן את רכוסו ואת עבודתו כדי להרויח כסף נוסף, כי סה שנשאר לו, אחרי שהוא כודיע על ההכנסה המדויקת, הוא כל כך אפסי לפי פחה הקניה של הכסף, שאינו עוטה זאת.

החסרון השני טנובע מזה שהוא עוטה הרבה אנשים, אולי את רוב החוטבים, לעוטי מרטה.

לדעתי יש לשנות את הדרגות ולהגדיל את הפרק הדרגה לדרגה. אם עד עכשיו היה הכדל של 300 ל"י בין דרגה לדרגה הוא צריך להיות לפחות 400-500 ל"י.

הצעתי השניה היא להסתפק בטט-הכנסה, כלכד עם קליטה, כמקסימום של 60%.

כמו כן כרצוני להציע לאחד בסיכום הדברים את סט-ההכנסה עם סט-הקליטה. אם כחברים יחד את בני הסמים האלה זה כגיע ל-65%.

ג. רפפור:

אני מסכים עם היושב-ראש שנדון באופן יסודי על הדברים לאחר חלוקה שבועות. בינתיים יש לבקס את הסטלה להציע את הצעותיה מצריכות להיות כחוטבות בסטפריס. התיקונים והטינויים בטט-הכנסה תלויים, לדעתי, כסמים אחרים. האם ישנן הצעות חדשות לסטלה או שהיא עומדת על בסיס הסמים הקיים, בזה קסור גם ענין סט-הקליטה. אני הייתי בעד סט-קליטה נפרד ואני חושב מצריך להסאיר זאת. יתכן שזהו דבר ססלי יותר מאשר טעמי, בכל זאת אני חושב מצריך להסאיר זאת בצורה נפרדת.

אני רוצה לבקס את היושב-ראש שידאג לכך כי הצעות חברי הועדה תתורכבה לספת הסטפריס לפי ההסדרים הסונים כדי שנוכל אחר כך לרון על הדברים באופן טעמי.

היו"ר פ. נפתלי:

אני מבקש את חברי הועדה לספור את הצעותיהם למזכיר הועדה והוא יעבירן

לפ"ס של ד"ר ברגמן.

ב. רפפור:

אני חולק על ההנחות היסודיות של חבר הכנסה ד.צ. פנקס להסאיר כקסימום של 60% כלכוד. אני סבור שעלינו לדון עם סר-האוצר באיזה צעדים יש לנקוט שכל אלה החייבים לשלם סס-הכנסה ישלכו אותו וישלמו אותו בסלונו. אני חושב שזו הבעיה בגביית סס-הכנסה. נניח שנקבל את ההצעה להעלות את הניכוי האישי מ-250 ל-350 ל"י, לא זו הבעיה. ישנם בארץ אנשים ואלה יכולים להיות גם סוחרים, חנוונים, פקידים, פועלים, רופאים והאינטליגנציה העובדת, שאין לסדינה בקורת על הכנסותיהם. קבלן עבודה יכול לעשות הסכם עם מנהל עבודה שהוא ירטום כי קיבל רק סכום מסוים של כסף כדי שלא יצטרך לשלם סס-הכנסה ואת הנותר יתן לו בצורה אחרת. אני יודע שיסגנו רופאים, גם מבין רופאי קופת-חולים, - לסרות הויכוח סעוד ישנו אם תהיה פרקטיקה פרטית או לא - שיש להם פרקטיקה פרטית ומסכורתם כגיע לכמות לירות כחודס אך אינם מסלמים סס-הכנסה על כל הסכום.

סכעתי הטבוע על עורכי דין חשובים סלאו תפקידים גדולים בכססלת ישראל, עזבו את הכססלה, ועתה מקבלים רק כסוד ססקי אחד יותר כ-150 ל"י לחודס. אני יכול להבין את הדבר בין עורכי-דין ורופאים, אבל ישנם גם בעלי תעסיה גדולים סכסלמים גם כיהוד וגם כחברה ואין עליהם בקורת סלאה. אינני רוצה להגזים אבל אני חושב שהכססלה יכולה לגבות כפליים סס-הכנסה כה סהיא גובה עכסיו. אינני רוצה להגן לא על הסוחר הקטן ולא על החנווני הקטן, אבל אני סבור שזה סססכות הועדה הזאת להקל על הסככות הנסוכות ולא להטיל סתם על הסססלה לדאוג להגדלת ההכנסה, כדי להגדיל את תקציב הכסחון, אלא לחשב את הדברים.

אני כעיע כס לפני סחבר-הכנסה נפתלי יטע ייפנט עם ד"ר ברגמן ויבקט ססנו להטציה לוועדה, על ספך הנסיון הקודם, הבעה-מאילו אכעעים יכולת. הסססלה לנקוט כדי סתהיה בקורת יותר יעילה על חסלוט סס-ההכנסה.

אינני כזודה עם כל כה סאכרו חכדי-הכנסה רוקח ופנקס אבל אינני רוצה לספרע לסלול כל תיקון. גם לי יש הצעות ססלי ואט נגיע לססקנה ביחס לתיקונים נוכל לדון עליהם.

ג. ריין:
אני ססכים עם חירטכ-ראט סבלי ססתתפותו וכלי ססתתפות ד"ר ג. ברגמן אין טעם לקיים יסיבות.

אני חושב סכולנו, אולי אני פחות ככס, איננו יודעים אין נעסית גביית סס-הכנסה סכחינה סכנית. אין מקבלים סס-הכנסה סאנסיט סאינט סנהלים פנקסים, אם אין בארץ חוק סתחייב אום לנהל פקנסים? אנחנו תלויים איפוא כדצון הסוב סל סססלם. הוא יכול להעריך את הכנסתו כך או אחרת והגובה יבוא ויאסר: אני סעריך סהרווחת כפליים, והאיט יאטר הרווחתי רק חצי, סי יכריע? אני ססכים עם חכר-הכנסה י. רוקח סאנסי כל הסככות ביטוב כעליכים את הכנסתם הכרויקת. ססאלה העוסדת לפנינו היא סה לעסות כדי סתהיה הכנסה יותר כדולה, וכאיזו צורה לגבות, כי כפי סאכר חכר-הכנסה י. רוקח זוהי גם סאלה פסיכולוגית.

כריון הראסון נסיתי לקבל את ההצעה לקבוע את הפקסימום של 60% כסקו - 75%, אבל עלינו לסכוע סה דעתו של ססרד-האוצר להצעה זו. אינני נוטה לקבל את הצעתו של חכר-הכנסה בניחובסקי להגדיל את הניכויים לילדים כי אז לא נגיע ככלל להכנסה. אם סוכרחים לקחת סס זה כרוב העט, אין כרירה אם כי זה סכביד.

הייתי רוצה סנטטע כססרד-האוצר כה הנסיון כססח זה בארצות אחרות, גם עם ישנם חנוונים וסוחרים זעירים סאינם סנהלים פנקסים, אין כודקים סס את הכנסותיהם? האט יש לנהוג כסאלה זו ככוח או יס לספל כה ככסיות ססי?

ט. דיון:

לנו לא תהיה ברירה אלא לערוך בקורת יותר קפדנית. בניח שבמקום אחד עובדים 10-30-50 פועלי בנין, לא יתכן שלא יימצא שם אדם אחד שידע את ההכנסות הסדויקות ואטר ירצה לומר את האמת. זה יכול להיות פורד ביחס לפועלים האחרים. דבר זה הכרחי במקומות שאין פנהלים פנקסים, וזה יכול גם להגדיל את ההכנסה.

עלינו לקחת את סט-ההכנסה מכולם ועל כן אי-אפשר להגדיל את הנכיונות. צריך להשאיר דרגות נמוכות. ביחס לפנקסים, כיון שאנשים אינם רוצים לעבוד יותר כדי לא לשלם יותר סט-הכנסה, אני נוטה לכך שנקטין את הטקסצום מ-75% ל-60%.

ד.צ. פנקס:

בקרר לדבריהם של חברי-הכנסה ס. דיון וב. רפסוד ברצוני להוסיף משהו על מסיוני בטח זה בחוץ-לארץ וגם מתוך מסיוני בארץ. באוסטרליה ובגרמניה היו קיימות ועדות ציבוריות ליד כל מסדר סט-הכנסה, להערכה ולביקורת הדברים שהוגשו. לוועדות אלה בחרו 2-3 אנשים מכל מקצוע שהוסבעו שיטטרו סוד. אלה אמנם היו מסדרת כבוד, אבל אנשים אלה גילו סודות של המקצוע שלהם במקרה שמצאו שאחד מחברי המקצוע רימה. אחד סידידי היה באחת מהועדות האלה בווינה בתור סוחר גדול במיסונות של סוכר. הוא היה המעריך של העסקים מסוג זה. קודם כל הוא בעצמו הגיש דין-וחשבון אמיתי ומדויק - בחרו בעיקר אנשים ישרים - ועל ידי כך קבלו סוסג על הרווחים במקצוע זה. לא יתכן שמי שעוסק במקצוע לא ידע את האמת. בארץ הצליחה שיטה זו כמגבית ההתגייסות. עם הקיסו ועדות מקצועיות והן העריכו בהצלחה את ההכנסות של כל אחד ואיש לא יכול היה להתחק. אם קבלן יגיש דין-וחשבון על רוויס של 100 ל"י בחודש ולא 1000 ל"י, קבלן שיטב כועדה ציבורית יוכל להעריך נכונה. אותו דבר ביחס לרופאים ועורכי-דין. יש צורך שליד כל מסדר של סט-הכנסה תוקט ועדה ציבורית כזאת של בעלי מקצוע שיוכלו להעריך את ההכנסות, ויוכלו ללחוץ על חבריהם למקצוע האחרים. דבר זה יותר טוב מאשר חובת הנהלת פנקסים, כי תמיד אפשר למצוא סוסחים לזיוף פנקסים. חוות דעת של ועדה כזאת יותר בטוחה מהנהלת פנקסים.

אני חושב שדרגות הכס צריכות להיות נמוכות כדי שלכל אדם יהיה כדאי לשלם את הכס. אם גם נוריד את הפנקסים ל-60% ונקים ועדות צבוריות כאלה, נוכל להגדיל את ההכנסה של סט-ההכנסה ל-24 ואולי 30 טיליון ל"י במקום 16 טיליון.

היו"ר פ. נפתלי:

אני רואה שביחס לשאלה שיש לסדר את צורת הנבייה וההערכה אין חילוקי-דעות. לדעתי התקדם מסדר-סט-ההכנסה בטח זה בסירה ניכרת ואם נקבל בטנה זו סכוסים יותר גדולים יהיה זה כתוצאה מהתקדמות זו. אבל יש צורך להתקדם יותר, אם בצורה של ועדות צבוריות כאלה או בצורה אחרת, על זאת איני רוצה לחוות עתה דעה; אצלנו ישנה שאלה של סכירה על סודיות הדבר - שהיא מחויבת.

אחר כך ישנה שאלה של טבנה הכס. גם פה הדעה הכללית היא שיש צורך במינויים ירועים. השאלה היא מה הם המינויים שיכולים לעשות מבלי לפגוע לגופו של ענין, ז.א. מבלי לפגוע בהגדלת ההכנסה סט-הכנסה, כגון יש לעשות מיטובים. מבלי לקבוע עכדה ברבע זה, ברצוני לציין שתי אפשרויות שיסנן לשם הטנת טטרה זו. אפשרות אחת היא לקבוע מתם איזה פנקסים, דעתי קרובה יותר לדעתו של חבר-הכנסה י. רוקח לא מתם להוריד את הפנקסים אלא לעשות דירוג יותר איטי. אני חושב שזה לא אסון אם הפנקסים יטטר 75% אבל אולי צריך לקבוע שזה לא יהיה מ-3000 ל"י אלא רק מ-5000 ל"י.

האפשרות הסניה היא - וגם כאן אפשר לעשות את החיטובים ולברר - לגנות את השיטה של הדירוג. לפי דעתי אנו עושים עכשיו, כמחינה פטיכולוגית, דבר רע מאוד. אם אדם חושב שהוא משלם 75% סט-הכנסה יש לזה השפעה רעה עליו, כפי הוא אינו לוקח בחשבון שהוא משלם 75% רק מ-300 הלירות האחרונות. אדם שמרויח אצלנו 3000 ל"י לשנה משלם מ-300 ל"י הראשונות 10%, אחר-כך 20% וכו'. בגרמניה

היו"ר פ. נפתלי:

ובפרומיה היתה שיטה אחרת. טכנסה של 1000 ל"י שלמו 20%; כ-1000 עד 2000 ל"י 25%, אבל ככל הסכום. אם בשיטה זו יכולים להגיע ל-50% ככל הסכום אפשר לקבל כהאיש בערך אותו הסכום ובלי לת לו את הרקע הפסיכולוגי שהוא מסלם 75% באיזה שהוא סכום.

אזכרו יכולים לדון על ההצעות שלנו כבלי לקבל הוות דעת ממשרד-האוצר באיזה סכומים זה כתבטא. אני מבקש לעשות חסכון כזה של דירוג אישי כדי לפצוע את הגזק הפסיכולוגי שיסנו, לפי דעתי, בשיטה הנוכחית.

אני מבצע סנחלים לטפור את הסטנוגרמה של יטיבה זו בצרוף בקשה להכין את ההצעות האלה באורה מספרית ולעשות את החישובים של ההכנסות, וזאת אפשר לעשות גם בהעדרו של ד"ר ברגמן, כדי שבסוף דצמבר יהיה החומר סוכן ונוכל לגשת לדיון ולהסיק מסקנות.

י. רוקח:

אני קוטר דבר זה עם השלטונות הקרובים, כי לא יתכן שיפסיכו לסלם ססים לפי השיטה הנוכחית כבלי להתחשב בצרכים הגדולים שלהם. אני מביא זאת רק כחומר לטחטה, יתכן שם נכנים שינויים בשיטה של גביית סס-הכנסה יהיה יותר קל להכניס שיטה זו לגבי העיריות.

היו"ר פ. נפתלי:

הרצון שלנו הוא לתת לעיריות את האפשרות לקבל הוספות. אם לפי ההצעה שלי אנו מגיעים למקסימום של 50%, אפשר בלי קוטי להוסיף 10% או 15% כ-50% אלה כסס עירוני, יש לי ספקים אם יש לעשות מזה קופה כללית (פול) כי המחטה שלי היא שאנחנו צריכים לקבוע אם זה 10% או 15%. אם רוצים להיות פרוגרסיביים עם שרותים גדולים צריך לקבל יותר ססים. זה קטור לסאלה אם יכולים לעשות שינויים כלליים או לא.

היטיבה נבעלה בטעה 12.05 בצהריים.